

قمه زنی

آبروداری یا آبروریزی شیعه

محمود یزدانی

بوستاق
۱۳۹۴

موضوع:

فقه استدلالی و نظری: ۱۶۸ (فقه و حقوق: ۳۲۷)

گروه مخاطب:

- عمومی

- تخصصی (اسلام و دانشجوین)

شماره انتشار کتاب (جلد اول): ۱۸۶۴

مسلسل انتشار (چاپ اول و دوم): ۶۵۶۵

یزدانی، محمود، ۱۳۵۳ -

فقه‌زنی: آبروداری یا آبروریزی شیعه / محمود یزدانی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۸.

[۱۴۰ ص.؛ مصور. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۱۸۶۴) (فقه و حقوق؛ ۳۲۷، فقه استدلالی و نظری؛ ۱۶۸)

ISBN 978-964-09-0468-8

فهرست نویسی براساس اطلاعات قیبا.

Mahmud Yazdani. Qama-zani Shia Honor or Dishonor

ص.ع. به انگلیسی.

نمایه.

چاپ چهارم: ۱۳۹۴.

۱. تمهذنی. ۲. فقه‌زنی - فتواها. ۳. حسین بن علی علیهماالسلام، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. - سوگاری‌ها - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها. ۴. شیعه - دفاعیه‌ها و ردیه‌ها. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان. ج. عنوان: آبروداری یا آبروریزی شیعه.

۲۹۷ / ۷۴۶

۸ ق ۴ ی / ۶ / ۲۶۰ BP

۱۳۹۴

❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۰۸۵، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۰۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۰۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۲۱۶

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب) • شماره: ۸۸۹۵۶۹۲۲

❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، چاپخانه امیر، تلفن: ۸۸۹۵۶۹۲۲

❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۳۳۳۷۷۲

❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰

❖ فروشگاه شماره ۵ (رنجین گمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان آیت الله، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

❖ فروشگاه شماره ۶: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۰۸۵۱۳۰-۹۲

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS): با ارسال شماره همراه خود به ۲۱۵۵، ۱۰۰۰ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدرانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرویاستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: حیدر کریمی • چکیده عربی: سهیله خاتمی • چکیده انگلیسی: مریم خانفی • قیبا: مصطفی محفوظی • مسئول واحد حروف‌نگاری و اصلاحات حروف‌نگاری: احمد مؤتمنی • حروف‌نگار: مریم ونکی • صفحه‌آرا: حسین محمدی • بازخوانی نهایی متن: بیژن سهرابی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌ملش • کارشناس طراحی و گرافیک: مسمود نجابتی • طراح جلد: مسمود نجابتی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

فهرست

پیش‌گفتار ۹

فصل اول: شروع از نقطه مشتری

موافقان و مخالفانِ قمه‌زنی ۱۵

دیدگاه‌های موافقان و مخالفان ۱۶

کاوشی در نظریات فقها ۲۷

موافقان ۲۷

مخالفان ۲۸

از کجا شروع کنیم که به بن‌بست نرسیم ۳۰

شناسایی نقطه مرکزی اختلاف ۳۱

شناسایی نقطه مرکزی توافق ۳۴

نتیجه‌گیری ۴۰

فصل دوم: چگونه یار امام حسین علیه السلام باشیم؟

تفاوت کارها و نتایج آن‌ها ۴۳

۴۵ عزاداری مقدمه یاری کردن امام حسین (ع)
۴۷ تحلیل قمه‌زنی
۵۳ نتایج تحلیل قمه‌زنی
۵۸ نتیجه‌گیری

فصل سوم: با تمسخرات چه باید کرد؟

۶۳ استراتژی دین در برخورد با اعمالی که مسخره می‌شوند
۶۶ نمونه‌هایی از تمسخر موضع دین در برابر تمسخر دشمنان
۶۶ ۱. تمسخر بی‌بینه
۶۸ ۲. نهی از دشمنان به مشرکان و مقدسات آنها
۶۹ ۳. دستور بر تغییر در گفتمان ایچ مسلمانان
۷۴ اصول استراتژی دین در برخورد با اعمال و فرد تمسخر
۷۴ اصل اول: دین در برابر سخنان تمسخرکنندگان بی تفاوت نیست
 اصل دوم: اعمال و رفتار دینی به واسطه تمسخر تمسخرکنندگان قابل تغییر
۷۵ است
 اصل سوم: هدف از تغییر در اعمال و رفتار مسلمانان، پایان دادن به تمسخر
۷۶ استهزاکنندگان و حفظ حیثیت و آبروی دین و مسلمانان است
 اصل چهارم: تغییر در اعمال و رفتار مذهبی بر اساس سیاست معویض و
۷۶ تبدیل به احسن صورت می‌گیرد
 اصل پنجم: سیاست اولیه دین بر تربیت دینداران استوار است تا توجیه
۷۸ مغرضان
۷۹ چند نکته مهم
۸۱ استراتژی دین درباره قمه‌زنی

- ۸۱ اصل اول: دین در برابر تمسخر تمسخرکنندگان بی تفاوت نیست
- ۸۲ قلمه زنی در اینترنت و رسانه های خبری
- ۹۸ اصل دوم: اعمال و رفتار دینی به واسطه تمسخر تمسخرکنندگان قابل تغییر است
- اصل سوم: هدف از تغییر در اعمال و رفتار مذهبی پایان دادن به تمسخر است؛ اکتندگان و حفظ حیثیت و آبروی دین و مسلمانان است. ۱۰۰
- اصل چهارم: تغییر در اعمال و رفتار مذهبی بر اساس سیاست تعویض و تبدیل به حسن صورت می گیرد. ۱۰۱
- اصل پنجم: سیاست اولیه دین بر تربیت دین داران استوار است تا توجیه مغروران. ۱۰۴
- جامع نگری در فتاوی برحی از اجماع تقلید معاصر. ۱۰۷
- نظرها و فتاوی مقام معظم رهبری دربارهٔ جمهوری و بازتاب آن. ۱۱۳
- سخن پایانی. ۱۲۶
- نتیجه گیری. ۱۲۹
- سخن آخر. ۱۳۰
- نمایه. ۱۳۱
- آیات. ۱۳۳
- اعلام. ۱۳۴

پیش‌گفتار

قمه‌زنی عرس است که صرفاً در یک روز از سال (عاشورا) انجام می‌شود و بحث و مباحث از آن نیز از چند روز قبل از عاشورا تا چند روز بعد از آن ادامه دارد. و پس از آن کمتر درباره آن بحث می‌شود.

قمه‌زنی از رسومی است که هر چند به طرز دقیق نمی‌دانیم از چه زمانی این رسم رواج یافته است، سابقه آن چند صد ساله دارد. این عمل گرچه کم و بیش رواج داشته، بحث درباره آن از حد چند استفتا فراتر نرفته و به صورت جدی نیز به آن پرداخته نشده است؛ چرا که موضوعی کاملاً حاشیه‌ای بوده و مایه اختلاف نظر و بحث و جدل نیز نبوده است.

شاید بتوان گفت از آن زمانی که این عمل در رسانه‌های غربی انعکاس وسیعی یافته و از لحاظ تبلیغاتی نیز سوء استفاده‌های زیادی شده است، این موضوع مباحث بیشتری را در جامعه مذهبی به وجود آورده و عکس‌العمل‌های متفاوتی را در پی داشته است، هم‌چنین با این

عمل یک‌سری مخالفت‌هایی هم از لحاظ فقهی از سوی برخی مراجع معظم تقلید و هم از لحاظ قانونی صورت گرفته است؛ اما عده‌ای نیز به طرفداری از این رسم و سنت پرداخته و خواستار احیا و ترویج آن شده‌اند.

اخیراً فیلمی در دفاع از قمه‌زنی و تأکید بر ترویج آن نیز ساخته شده که اظهار نظرهای متفاوت و عکس‌العمل‌های متعددی را در پی داشته است. شاید بتوان گفت ساخت این فیلم - که به طور وسیع هم پخش شده است - سرفصل جدیدی درباره این موضوع بوده است و یکبار دیگر این بار به صورت جدی‌تری، مباحثی را در پی داشته است. شایان ذکر است که تألیف این کتاب نیز تا حد زیادی متأثر از این فیلم بوده است.^۱

البته در این اثر به مباحثی صحبت‌هایی که در این فیلم شده، زیاد پرداخته نشده، بلکه این فیلم بیشتر زمینه‌ساز طرح پرسش‌های متعدد برای بحث کردن در خصوص مباحثی بوده است. هدف این نوشتار، تحلیل کارشناسی این مسئله بوده است، تا - ان‌شاء الله - به برخی سؤال‌ها و ابهام‌هایی که درباره این موضوع است، پاسخ داده شود.

۱. نام این فیلم «قمه‌زنی؛ حقیقت مظلوم» است که در قالب دو سی‌دی به بازار عرضه شده است. اگر کسانی که این کتاب را مطالعه کنند بتوانند بتوانند قبل از مطالعه این کتاب فیلم مذکور را ببینند، با ذهن کنجکاوانه‌تری مباحث این کتاب را دنبال خواهند کرد؛ چرا که پرسش‌های متعددی برایشان طرح خواهد شد و همین طرح سؤال‌ها، خواننده را برای پی‌گیری دقیق‌تر موضوع آماده‌تر خواهد کرد. البته مباحث این کتاب گرچه تا حدی متأثر از مباحث آن فیلم است، طرح مسائل کتاب در قالب دیگری ارائه شده است که متفاوت از قالب آن فیلم است.

هم چنین در این نوشتار به چیزی بیشتر از حل مسئله قمه زنی نیز نظر داریم. در واقع، روش بحث به گونه‌ای است که از آن می‌توان برای تحلیل خیلی از مسائل مورد اختلاف بهره جست و این روش، برگرفته از قرآن و مستند به آیات الهی است که اصلی‌ترین مرجع برای حل و فصل اختلاف‌های فکری و عقیدتی است.

یستین کاری که مدافعان و مخالفان قمه زنی از لحاظ علمی کرده‌اند و در دفاع از نظریات خویش از آن بهره جسته‌اند، استناد جستن به فتاوی مراجع معظم تقلد است؛ اما این روش بحث خصوصاً در هنگامی که خود فقها اختلاف نظر دارند، بن بست می‌رسد. در این جا بیش از همه، آنچه که راهگشاست، تحلیل کردن هر چه بیشتر خود مسئله و استمداد جستن از قرآن برای حل و فصل آن است. شاید برای برخی از افراد تحلیل و نقد قمه زنی با آیات قرآن کمی تعجب برانگیز باشد؛ اما به راحتی و با کمتر از پنج آیه قرآن می‌توان این مسئله را تحلیل کرد. و حتی به جواب رسید. البته اگر شما تمام قرآن را جست‌وجو کنید، کلمه قمه زنی را در قرآن نخواهید یافت و حتی در چند صد هزار حدیث هم اسمی از قمه زنی برده نشده است؛ اما قرآن آیات را به گونه‌ای آورده است که می‌توان در جاهای متعددی از آن استفاده کرد و از جمله آن‌ها همین قمه زنی است.

به امید آن روز که مهجوریت قرآن حداقل در حوزه‌ها و دانشگاه‌ها از بین رفته باشد و همه به این رشد فکری رسیده باشیم که قرآن می‌تواند پاسخ‌گوی مسائل بی‌شماری باشد؛ مسائلی که امروزه هر چه در فقه از آن بحث می‌کنند به جایی نمی‌رسند؛ اما اگر به قرآن مراجعه کنند با چند آیه قرآن به راحتی می‌توان پاسخ آن را یافت.

تألیف این کتاب تجربهٔ سوم نویسنده است. مثل همیشه سپاس‌گزار کسانی خواهم بود که دربارهٔ مطالب مطرح شده در این اثر اظهار نظر و راهنمایی می‌کنند. مایهٔ تشکر و امتنان فراوان خواهد بود چنانچه دیدگاه‌ها، انتقادات و پیشنهادهایی به نگارندهٔ این سطور ارائه شود.^۱

www.ketab.ir

۱. ارتباط با مؤلف از طریق آدرس پستی الکترونیکی: